

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členov senátu JUDr. Petra Dukesa, JUDr. Juraja Semana, JUDr. Margity Fridovej a JUDr. Anny Markovej, v právnej veci žalobcu: C., a.s., M.X., B., zast. advokátom JUDr. Ľ.N., P.X., B., proti žalovanému v **1. rade: I.Č., ml.**, naposledy bytom B. a žalovanému v **2. rade: I.Č., st.**, V.X., L., zastúpených advokátom JUDr. J. S., D.X., L., **o zaplatenie 192 360 Sk s prísl.**, na mimoriadne dovolanie žalobcu proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obo 273/2004 zo dňa 2. mája 2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obo 273/2004 zo dňa 2. mája 2006 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O.s.p.) rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 19.6.2002 č. k. 6 Obo 286/01-105, ako súdu odvolacieho zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom v znení opravného uznesenia

z 22.8.2001 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť žalobcovi spoločne a nerozdielne zaplatiť 23% úrok z omeškania zo sumy 114 800 Sk od 27.4.1995 do 21.1.1999 a nahradiť mu trovy konania 14 296 Sk a vo zvyšku žalobu zamietol. Uviedol, že o odvolaní proti tomuto rozsudku rozhodol ako súd odvolací Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 19.6.2002, voči ktorému bolo podané dovolanie. V dovolacom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 2 O.s.p.) zistil, že napadnuté rozhodnutie nie je správne. Vychádzajúc zo skutočnosti, že žalobca si podanou žalobou jednoznačne uplatnil nárok na zaplatenie dlhu z úverovej zmluvy, ktorý ku dňu 26.4.1995 pozostával z istiny 114 800 Sk, riadnych úrokov vyčíslených sumou 66 289,30 Sk, úrokov z omeškania vo výške 10 215,70 Sk, poplatkov vo výške 1055 Sk, t.j. spolu 192 360 Sk a úroky z omeškania vo výške 23% zo sumy 181 089,30 Sk (teda z istiny a úrokov) od 27.4.1995 do zaplatenia a po zohľadnení plnenia poskytnutého žalovaným 2/ v priebehu konania vo výške 192 360 Sk sa dovolací súd stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že dlh žalovaným zanikol splnením s výnimkou úroku z omeškania za obdobie od 27.4.1995 do 21.1.1999. Konštatoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní a spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení, preto podľa § 243b ods. 1 a 2 O.s.p. ho zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. S odkazom na ustanovenie § 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p. zrušil rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu, teda nielen v zmeňujúcej časti, ale aj v zrušujúcej časti, pretože ide o rozhodnutie o príslušenstve, ktoré je závislé na dovolaní napadnutom výroku týkajúceho sa istiny. V ďalšom konaní vo veci rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. k. 1 Obo 273/2004 zo dňa 2.5.2006 tak, že rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 35 Cb 327/95-80 zo dňa 6.10.2000 v znení doplňujúceho uznesenia zo dňa 21.8.2001 č. k. 35 Cb 327/95-91 v napadnutej časti, pokiaľ bol zamietnutý, potvrdil a v časti, v ktorej bola uložená povinnosť žalovaným spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 23% úrok z omeškania zo sumy 114 800 Sk od 27.4.1995 do 21.1.1999, zmenil a žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal žalovanému v 2. rade zaplatiť náhradu odvolacieho, aj dovolacieho konania.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že vec prejednal v intenciách rozsudku dovolacieho súdu a s poukazom na upresnenie žaloby konštatoval, že úroky z omeškania predstavujú 76 505 Sk, istinu 114 800 Sk a poplatky 1155 Sk, teda

spolu 192 460 Sk a úroky 23% zo sumy 181 089,30 Sk od 27.4.1995 do zaplataenia. Z podania zo dňa 20.4.2006 zistil, že žalovaný v 1. rade zomrel dňa 1.5.2006 a z uznesenia Okresného súdu vo Veľkom Krtíši zo dňa 14.7.2005 sp. zn. 2 D 436/2005-22, Dnot 236/2005, v dedičskej veci po poručiťelovi I., že súd konania podľa § 175h ods. 1 O.s.p. zastavil pre nemajetnosť. Ďalej zistil, že z manželstva poručiťela pochádza jedno maloleté dieťa - syn D.Č. S poukazom na ustanovenie § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka uviedol, že dedič zodpovedá len do výšky nadobudnutého dedičstva, avšak v tomto prípade, keďže dedič nenadobudol nič, a preto nárok veriteľ'a voči tomuto právne neobstojí. Následne vyslovil názor, že ručiť tak isto nemožno za mŕtveho, ktorý nemá právnu subjektivitu, ale voči jeho nástupníkovi, a pretože voči tomuto záväzok zanikol, zanikol záväzok aj voči veriteľovi, pretože záväzok nemôže byť iný, ako súčasne jestvujúci voči dlžníkovi. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu v zamietavej časti výroku podľa § 219 O.s.p. potvrdil a v časti výroku, ktorým bola uložená povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobcovi 23% úrok z omeškania zo sumy 114 800 Sk od 27.4.1995 do 21.1.1999, zmenil tak, že žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu podaním, doručeným súdu dňa 25.4.2007, v časti, ktorou Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 6.10.2000 č. k. 35 Cb 327/95-80, v znení doplňujúceho uznesenia toho istého súdu z 21.8.2001 č. k. 35 Cb 327/95-91, ktorým bola obom žalovaným uložená povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 23% úroky z omeškania zo sumy 114 800 Sk od 27.4.1995 do 21.1.1999 tak, že žalobu zamietol, Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal mimoriadne dovolanie. Citoval ustanovenia § 2 O.s.p., § 3 O.s.p., § 107 ods. 1 O.s.p., § 107 ods. 3 O.s.p., § 211 ods. 3 O.s.p., § 220 O.s.p., § 221 O.s.p. S poukazom na ustanovenie § 304 Obchodného zákonníka uviedol, že ručením možno zabezpečiť len platný záväzok dlžníka alebo jeho časť. Citoval ustanovenie § 311 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ručenie zaniká zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje. S odkazom na ods. 2 citovaného ustanovenia uviedol, že ručenie však nezaniká, ak záväzok zanikol pre nemožnosť plnenia dlžníka a záväzok je splniteľný ručiťelom. Uviedol, že s poukazom na citované ustanovenia odvolací súd nepostupoval v súlade s nimi. Ako prvý nedostatok napadnutého rozhodnutia označil, že odvolací

súd nepokračoval v konaní voči maloletému právnenému nástupcovi žalovaného v 1. rade a takýmto postupom rozsudok zaväzuje aj žalovaného v 1. rade, ktorý už stratil predtým spôsobilosť vystupovať ako účastník konania na strane žalovaných, nakoľko stratil spôsobilosť mať práva a povinnosti (hmotnoprávna spôsobilosť zanikla smrťou). Za nesprávny označil aj vyslovený právny názor týkajúci sa úhrady úrokov z omeškania od 27.4.1995 z dôvodu zániku záväzku žalovaného v 1. rade, resp. jeho právneho nástupcu a s tým súvisiacim zánikom ručiteľského záväzku žalovaného v 2. rade. Poukázal na výkladovú prax súdov bývalého Najvyššieho súdu ČSR č. 1 Cz 78/72, rozsudok publikovaný v Zbierke rozhodnutí pod č. Rc 62/73, dôsledky vyplývajúce z ustanovenia § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nemôžu nič meniť na existencii záväzku ručiteľa po smrti dlžníka, lebo označené ustanovenie upravuje iba zodpovednosť dedičov za dlhy poručiteľa a nie prechod dlhov poručiteľa na dedičov. Uviedol, že nemožno vyvodzovať, že smrťou poručiteľa zanikajú jeho dlhy, pokiaľ nie sú kryté aktívami dedičstva, ani to, že by sa označené ustanovenie malo vzťahovať na iné subjekty, než sú dedičia dlžníka. Konštatoval, že zánik poručiteľových dlhov nemožno vyvodzovať ani z ustanovenia § 175 O.s.p. o likvidácii dedičstva. S odvolaním sa na ustanovenie § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ustanovení Obchodného zákonníka uviedol, že obmedzenie zodpovednosti dediča dlžníka, ktorého záväzok sa riadi podľa ustanovení Obchodného zákonníka, čo do rozsahu preberaného záväzku môžu uplatňovať iba dlžníkovi dedičia voči veriteľom, ako námietku svojej obmedzenej zodpovednosti, ale takúto námietku nemožno zaradiť medzi námietky, ktoré môžu v zmysle ustanovenia § 306 ods. 2 Obchodného zákonníka uplatniť voči veriteľovi ručením zaisteného záväzku dlžníka ručiteľa, lebo nejde o námietku vyplývajúcu z postavenia dlžníka. Na základe uvedeného, teda pokiaľ žalovanému v 1. rade vznikol voči žalobcovi, resp. jeho právnenému predchodcovi záväzok zaplatiť úroky z omeškania s platením povinnosti, ktorá pre neho vyplývala na podklade zmluvy o úvere so žalobcom, vzťahoval sa ručiteľský záväzok žalovaného v 2. rade aj na túto povinnosť žalovaného v 1. rade ako dlžníka a tento záväzok smrťou žalovaného v 1. rade nezanikol. Nepriľahavé právne posúdenie veci označil za dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. a § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. a navrhol toto rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 3 O.s.p.) prejednal mimoriadne dovolanie ako podané v zákonnej lehote, obsahujúce stanovené náležitosti dané ustanovením § 243h ods. 1 O.s.p. s tým, že ide o dovolanie prípustné podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p. a dospel k záveru, že v časti napadnutej dovolaním je potrebné rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Obo 273/2004 zo dňa 2.5.2006 zrušiť a vec vrátiť Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Predmetom mimoriadneho dovolania je časť citovaného rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým v časti, ktorou bola prvostupňovým rozhodnutím uložená povinnosť žalovaným spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi 23% úrok z omeškania zo sumy 114 800 Sk od 27.4.1995 do 21.1.1999, zmenil tak, že žalobu zamietol.

Z dokazovania v novom konaní č. k. 1 Obo 273/2004 sporné nie je, že Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, konal v intenciách rozhodnutia č. k. Obdo V 8/2003 zo dňa 30.6.2004, z ktorého zdôvodnenia je zrejmé, že dlh žalovaných zanikol splnením, s výnimkou úroku z omeškania za obdobie od 27.4.1995 do 21.1.1999. V čase ďalšieho konania sa odvolací súd dozvedel, že dňa 1.5.2005 zomrel žalovaný v 1. rade, ako aj skutočnosť, že v dedičskej veci po poručiteľovi I. bolo dedičské konanie podľa § 175h ods. 1 O.s.p. pre nemajetnosť zastavené. Odvolací súd zistil, že z manželstva poručiteľa pochádza jeho maloleté dieťa – syn D.Č., avšak z dôvodu, že tento dedič nenadobudol nič, nárok veriteľa voči tomuto právne neobstojí. Je pravdou, že odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia zo dňa 2.5.2006 zaoberal s dedičom poručiteľa – synom D.Č., napriek tomu do záhlavia rozhodnutia uviedol ako žalovaného I., ktorý 1.5.2005 zomrel. S poukazom na toto pochybenie dovolací súd sa stotožnil s názorom vysloveným v mimoriadnom dovolaní, že odvolací súd v záhlaví rozhodnutia označil na strane žalovaného v 1. rade účastníka, ktorý už predtým stratil spôsobilosť vystupovať ako účastník konania.

Základnou otázkou pre posúdenie správnosti rozhodnutia napadnutého mimoriadnym dovolaním je, či súd vyslovil správny právny záver, že ručiť tak isto nemožno za mŕtveho, ktorý nemá právnu subjektivitu, ale voči jeho nástupníkovi,

a pretože voči takému záväzok zanikol, zanikol záväzok aj voči veriteľovi, pretože záväzok nemôže byť iný, ako súčasne jestvujúci voči dlžníkovi.

Z predložených dôkazov nie je sporné, že ručením bol zabezpečený platný záväzok dlžníka. S odkazom na ustanovenie § 311 ods. 1 Obchodného zákonníka ručenie zaniká zánikom záväzku, ktorý ručenie zabezpečuje. Podľa § 311 ods. 2 Obchodného zákonníka ručenie nezaniká, ak záväzok zanikol pre nemožnosť plnenia dlžníka a záväzok je splniteľný ručiteľom, alebo pre zánik právnickej osoby, ktorá je dlžníkom, V danom prípade dlžník zomrel a jeho dedič za jeho dlhy nezodpovedá pre nemajetnosť poručiteľa. Tento fakt však sa nedá označiť za zánik dlhu a zánik platného ručiteľského záväzku žalovaného v 2. rade. Dôsledky vyplývajúce z ustanovenia § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka nič nemenia na existencii záväzku ručiteľa po smrti dlžníka, lebo označené ustanovenie upravuje iba zodpovednosť dedičov za dlhy poručiteľa a nie prechod dlhov poručiteľa na dedičov. V danom spore nie je sporné, že ručiteľský záväzok žalovaného v 2. rade ako ručiteľa sa na záväzok dlžníka vzťahoval, a preto i keď tento záväzok smrťou žalovaného v 1. rade – dlžníka prešiel na jeho právneho nástupcu, nemožno vyvodiť obmedzenie zodpovednosti ručiteľa za dlh, iba do úmernej zodpovednosti dedičstva jeho právnym nástupcom za prevzaté dlhy poručiteľa.

Na základe takto posúdeného právneho stavu Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že odvolací súd pochybil, keď predmetný nárok (úrok z omeškania) na podklade úvahy o zániku záväzku aj vo vzťahu k ručiteľovi, t.j. žalovanému v 2. rade, zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10a ods. 3 O.s.p.) s poukazom na ustanovenia § 243i ods. 2 O.s.p., podľa § 243b ods. 1 O.s.p. rozsudok odvolacieho súdu č. k. 1 Obo 273/2004-149 zo dňa 2.5.2006 v napadnutej časti mimoriadnym dovolaním zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 28. januára 2008

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu